

Upphandlingsanvisning för Karleby stad

Stadsstyrelsen 6.4.2020 §176

Innehåll

1 Allmänt 3
1.1 Upphandlingsanvisningens tillämpningsområde 3
1.2 Upphandlingsorganisationen 3
1.3 Allmänna principer för upphandlingar 3
1.4 Planering av upphandlingar och beredning 4
1.4.1 Planering av upphandlingar 4
1.4.2 Marknadskartläggning och -dialog 4
1.5 Tröskelvärden 5
1.6 Beräkning av det uppskattade värdet av upphandlingen 6
1.6.1 Allmänna principer 6
1.7 Upphandling hos enheter anknutna till den upphandlande enheten 7
1.8 Upphandling hos inköpscentral 7
2 Genomförande av upphandlingar över det nationella tröskelvärdet 8
2.1 Upphandlingsförfarandet 8
2.2 Direktupphandling 9
2.3 Annonsering om upphandling 10
2.4 Anbudsförfrågan 11
2.4.1 Allmänt 11
2.4.2 Beskrivning av föremålet för upphandlingen 12
2.4.3 Grunder för uteslutning av anbudsgivare 12
2.4.4 Krav på anbudsgivares lämplighet 12
2.4.5 Jämförelsekriterier för anbud 13
2.4.6 Anbudsförfrågan och precisering 13
2.4.7 Givande av anbud och ytterligare frågor 14
2.5. Behandlingen av anbuden 14
2.5.1 Öppnande och kompletterande av anbud 14
2.5.2 Lämpligheten och uteslutande av anbudsgivare 15
2.5.3 Krav att ställa på föremålet för upphandlingen och på innehållet av anbud 15

2.5.4 Val av det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet 16
2.6 Upphandlingsbeslut och delgivning 16
2.7 Avbrytande av upphandlingsförfarandet 17
2.8 Annons om direktupphandling 17
3 Upphandlingskontraktet 18
3.1 Ingående av upphandlingskontrakt 18
3.2 Kontraktets innehåll 18
3.3 Miljöaspekter 19
3.4 Kolneutralitet 20
3.5 Dataskyddsförordningen (GDPR) 21
3.6 Avtalets hävande 22
4 Ändringssökande i upphandlingar som omfattas av tillämpningsområdet för upphandlingslagen 23
4.1 Upphandlingsrättelse 23
4.2 Besvär hos marknadsdomstolen 23
4.3 Ändringssökande enligt kommunallagen eller lagen om rättegång i förvaltningsärenden 24
5 Små upphandlingar 24
5.1 Allmänna principer för små upphandlingar 24
5.2 Varor och tjänster (upphandlingens värde under 60.000 €) 25
5.2.1 Ringa upphandlingar - värde under 5.000 € 25
5.2.2 Upphandlingens värde är 5.000 – 19.999 € 25
5.2.3 Upphandlingens värde är 20.000 € – 59.999 € 25
5.3 Direktupphandling 26
5.4 Kontrakt/beställning 27
5.5 Begäran om ändring vid små upphandlingar 27
6 Upphandlingsdokument 27
6.1 Handlingsoffentlighet 27
6.2 Förvaring av handlingar 28
7 Beställaransvar 28
8 Ikraftträdande 28

1 Allmänt

1.1 Upphandlingsanvisningens tillämpningsområde

Denna upphandlingsanvisning för Karleby stad tillämpas på stadens upphandlingar. För dottersamfunden i Karleby stadskoncern fastställs tillämpandet av denna upphandlingsanvisning i koncerndirektivet. Väsentlig upphandlingslagstiftning är lagen om offentlig upphandling och koncession 1397/2016 (upphandlingslagen), lagen om upphandling och koncession inom sektorerna vatten, energi, transporter och posttjänster 1398/2016 (upphandlingslagen för särskilda sektorer) samt lagen om beställarens utredningsskyldighet och ansvar vid anlitande av utomstående arbetskraft 22.12.2006/1233 (beställaransvarslagen). Upphandlingsanvisningen ska tillämpas på upphandlingar över EU-tröskelvärdena, om vilka föreskrivs i 5 kapitlet i upphandlingslagen, och på upphandlingar över det nationella tröskelvärdet, om vilka föreskrivs i 11 och 12 kapitlet i upphandlingslagen. Bestämmelserna i upphandlingslagen för nationella upphandlingar är mycket vaga och ger upphandlingsenheten mycket spelrum vid tillämpningen. Upphandlingsanvisningen tillämpas även på mindre upphandlingar under de nationella tröskelvärdena, för vilka upphandlingslagen saknar bestämmelser. Till relevanta delar ska denna upphandlingsanvisning även tillämpas i upphandlande enheter inom branscherna under upphandlingslagen för särskilda sektorer.

1.2 Upphandlingsorganisationen

Karleby stads upphandling sker decentraliserat och Karleby stad har ingen centraliserad upphandling. Sektorerna och ansvarsområdena svarar självständigt för upphandlingen inom det egna kompetensområdet.

1.3 Allmänna principer för upphandlingar

Stadsstyrelsen har 16.9.2019 § 424 beslutat godkänna Karleby stads upphandlingsprogram. I upphandlingsprogrammet har de principer och riktlinjer godkänts som bäst kan bidra till att Karleby stads strategiska mål uppnås ur upphandlingssynpunkt.

Utgående från upphandlingsprogrammet ska de upphandlande enheterna sträva efter att ordna sin upphandlingsverksamhet så att upphandlingarna kan genomföras på ett så ekonomiskt, förstklassigt, ekologiskt, systematiskt och socialt rättvist sätt som möjligt samt att befintliga konkurrensförhållanden beaktas och utnyttjas. För att minska de administrativa uppgifterna med anknytning till upphandlingsverksamheten kan upphandlande enheter tillämpa ramavtal samt göra ändamålsenliga gemensamma upphandlingar eller utnyttja andra samarbetsmöjligheter vid offentliga upphandlingar genom anbudsförfaranden.

Upphandlingarna ska genomföras som ändamålsenliga helheter. Man ska sträva efter att ordna upphandlingarna så att små och medelstora företag och övriga samfund jämlikt med andra leverantörer kan delta i inbjudningar att lämna anbud.

Detta kan främjas genom att det erbjuds möjlighet att lämna delanbud eller dela upp upphandlingarna på ett ändamålsenligt sätt.

Den upphandlande enheten ska behandla deltagarna i upphandlingsförfarandet jämlikt och icke-diskriminerande samt agera öppet och med beaktande av kraven på proportionalitet.

Vid upphandling ska även allmänna principer för god förvaltning beaktas. Myndigheterna ska behandla dem som uträttar ärenden hos förvaltningen jämlikt. Myndigheternas åtgärder ska vara opartiska och stå i rätt proportion till sitt syfte.

1.4 Planering av upphandlingar och beredning

1.4.1 Planering av upphandlingar

Planering av upphandlingar är en del av sedvanlig planering av medelsförvaltning. Vid planering ska man beakta de anslag som finns till förfogande i budgeten, de totala kostnaderna för upphandlingens livscykel inklusive för uppsägning av gamla avtal och överföringskostnader, eventuella framtida kostnader såsom avgifter för service och underhåll samt livslängden och avskrivningar.

I planeringsskedet av upphandlingar ska man även avgöra vilka upphandlingar som ska göras centraliserat ur perspektivet för stadens hela organisation och vilka decentraliserat över olika upphandlingsenheter.

Planeringen av upphandlingar innefattar att man studerar leverantörsmarknader, utreder olika implementeringsalternativ (se kapitel 1.4.2) och eventuellt analyserar behoven för slutanvändarna. Upphandlingens strategiska val vad gäller huruvida man väljer att göra själv eller att köpa, samt förhandsanalyser av alternativa lösningar bedöms alltid.

Omsorgsfull planering är ägnad att öka upphandlingsenhetens egen förståelse, så att man kan ställa relevanta mål för upphandlingen och skapa en grund för en framgångsrik kontraktsperiod. I planeringsfasen ska man säkerställa att planeringen och beredandet inte gör att leverantörerna bemöts i strid mot principerna för opartiskhet och icke-diskriminering vid konkurrensutsättandet.

I upphandlingar och till dem hörande köp från underleverantörer beaktas främjandet av inhemsk produktion och synpunkter på användningen av lokala resurser om inte annat följer av lag.

1.4.2 Marknadskartläggning och -dialog

Syftet med marknadskartläggningar är att identifiera arten av befintliga leverantörer och få information om alternativa lösningar på marknaden. Upphandlingens omfattning, krav på särskilt kunnande och tidigare kännedom om leverantörsmarknaderna påverkar nödvändigheten och omfattningen av marknadskartläggningen.

Den part som ansvarar för marknadskartläggningen är upphandlingens substansexpert.

Metoder som kan användas är begäran om information (Hilma), fria diskussioner eller noggrannare tekniska dialoger. Information kan också hittas på företagens webbplatser, branschens mässor och hos andra upphandlande enheter som har gjort liknande anskaffningar.

Den upphandlande enheten kan ge leverantörerna information om sina planer och krav avseende upphandlingen. En preliminär anbudsförfrågan eller ett kontraktsutkast kan skickas till potentiella leverantörer för kommentarer. Syftet är att utreda klarheten och förståeligheten av kraven på upphandlingens innehåll, för att vid konkurrensutsättning få jämförbara anbud.

Anbudsgivarna kan ge förslag till specificering av föremålet för upphandlingen samt upplysningar om kostnaderna. De uppgifter som erhållits påverkar specifikationen av upphandlingens innehåll samt grunderna för val och jämförelse i konkurrensutsättningsfasen. Syftet är att upphandlingsenheten får tillräcklig information för planering av upphandlingen, för att sedan självständigt kunna formulera anbudsförfrågan. Dialogen ska tydligt avskiljas från konkurrensutsättningen och den ska äga rum före anbudsförfrågan.

Med hjälp av marknadsdialog kan vid behov utredas varför konkurrensutsättningen inte har resulterat i just några anbud.

Marknadskartläggningen och -dialogen får inte leda till att konkurrensen snedvrids eller till förfaranden i strid med principerna för icke-diskriminering och öppenhet.

1.5 Tröskelvärden

Upphandlingarna fördelas i

- upphandlingar under de nationella tröskelvärdena (små upphandlingar)
- upphandlingar över de nationella tröskelvärdena, men under EU-tröskelvärdena (nationella upphandlingar) samt
- upphandlingar över EU-tröskelvärdena (EU-upphandlingar).

Enligt upphandlingslagen är de **nationella tröskelvärdena** exklusive mervärdesskatt är följande:

60 000 euro för varuupphandling, tjänsteupphandling och projekttävlingar

150 000 euro för byggentreprenader,

100 000 euro för utbildningstjänster, som upphandlas centralt tillsammans med arbetsgivaren i enlighet med 5 kapitlet 7 § i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice (916/2012),

400 000 euro för upphandlingar som gäller social- och hälsovårdstjänster

300 000 euro för upphandlingar som gäller andra särskilda tjänster

500 000 euro för koncessioner.

EU-tröskelvärdena är följande:

- 209 000 euro vid kommunala varuupphandlingar, tjänsteupphandlingar och projekttävlingar och
- 5 225 000 euro för byggentreprenader

Vid de upphandlingar som är minst lika stora som EU-tröskelvärdet ska man tillämpa bestämmelserna om upphandlingskontrakt i kapitlen 1−10 och 14−16 i upphandlings- lagen. Vid de upphandlingar som är minst lika stora som EU-tröskelvärdet ska förfarandena enligt 5 kapitlet i lagen efterlevas.

I denna upphandlingsanvisning behandlas inte upphandlingslagens bestämmelser om upphandlingar som överskrider EU-tröskelvärdet.

1.6 Beräkning av det uppskattade värdet av upphandlingen

1.6.1 Allmänna principer

Den som bereder en upphandling ska beräkna ett uppskattat värde på den.

Beräkningen av det uppskattade värdet av en upphandling ska grunda sig på den största totala ersättning exklusive mervärdesskatt som ska betalas (27 §.

Om en upphandling genomförs samtidigt i form av delkontrakt, ska det uppskattade värdet av samtliga delkontrakt beaktas då det uppskattade totala värdet av upphandlingskontraktet beräknas. Om köpens sammanräknade värde överskrider det nationella tröskelvärdet eller EU-tröskelvärdet ska vid upphandlingen av varje del efterföljas de bestämmelser som gäller för upphandlingar som överskrider ifrågavarande tröskelvärde.

Vid beräkningen av värdet av en byggentreprenad ska hänsyn tas till värdet av entreprenaden samt till det uppskattade totala värdet av de varor som behövs vid genomförandet av entreprenaden och som den upphandlande enheten tillhandahåller entreprenören.

Utgångspunkten är den upphandlande enhetens egen uppskattning av upphandlingskontraktets värde. Å andra sidan ska den upphandlande enheten genom korrekt och tillräckligt noggrann uppskattning utreda upphandlingens värde. Om värdet av en upphandling uppskattats felaktigt och priserna i de realiserade anbuden avsevärt överskrider den upphandlande enhetens uppskattade värde och tröskelvärdet överskrids, ska en ny annons om upphandlingen kungöras

Huvudregeln är att om en upphandlande enhet består av separata operativa enheter ska det uppskattade totala värdet av alla enskilda operativa enheters upphandlingar beaktas. Syftet är att uppmuntra upphandlande enheter att vidta planenliga åtgärder vid upphandlingar och samla dem till logiska helheter. Om en separat operativ enhet självständigt svarar för sin upphandling får värdena uppskattas för den berörda enheten.

En upphandling får inte delas upp eller beräknas med exceptionella metoder i avsikt att kringgå bestämmelserna i upphandlingslagen.

1.7 Upphandling hos enheter anknutna till den upphandlande enheten

Upphandlingslagen tillämpas inte på upphandling som den upphandlande enheten gör hos anknutna enheter. En anknuten enhet är formellt fristående från den upphandlande enheten och självständig med tanke på beslutsfattandet, över vilken den upphandlande enheten självständigt eller tillsammans med andra upphandlande enheter utövar ett bestämmande inflytande på samma sätt som över sina egna verksamhetsställen. En förutsättning är dessutom att den anknutna enheten endast bedriver en i upphandlingslagen fastställd andel av sin affärsverksamhet tillsammans med andra aktörer än de upphandlande enheter som utövar ett bestämmande inflytande över den. I enheter anknutna till upphandlande enheter får inte finnas annat kapital än de upphandlande enheternas kapital. (Se närmare 15 § i upphandlingslagen).

1.8 Upphandling hos inköpscentral

En inköpscentral är en upphandlande enhet som anskaffar varor, tjänster och byggentreprenader för sina ägare eller för dem ingår upphandlingskontrakt eller ramavtal avseende produkterna ovan. En upphandlande enhet som tjänstgör som inköpscentral ska uppfylla de förutsättningar som fastställs i upphandlingslagen. När en upphandlande enhet köper varor, tjänster eller byggentreprenader genom att anlita en inköpscentral, eller utför köp genom de upphandlingskontrakt eller ramavtal som inköpscentralen har konkurrensutsatt, anses den upphandlande enheten ha följ det i upphandlingslagen föreskrivna kravet för konkurrensutsättning. Då behöver den upphandlande enheten inte längre konkurrensutsätta köpet genom ett förfarande enligt upphandlingslagen. (20−21 §)

I enlighet med samarbetsavtalet för upphandling är Karleby med i en regional upphandlingsring, vars upphandlingssamarbete koordineras av en ledningsgrupp bestående av representanter för parterna.

Kommunernas riksomfattande samarbete i fråga om upphandlingar verkställs numera via inköpscentralen Hansel. Hansel konkurrensutsätter och förhandlar fram ramavtal och upphandlingskontrakt på sina kunders vägnar samt ansvarar för administrationen av kontrakten. Det är möjligt att utan egen konkurrensutsättning delta i avtal som inköpscentralen konkurrensutsatt.

Det organ eller den tjänsteinnehavare beslutar om huruvida en upphandling görs via en inköpscentral som även annars har rätt att besluta om den aktuella upphandlingen. Behörigheten att göra en upphandling kan överföras skilt. Ett separat beslut om upphandlingen fattas efter att konkurrensutsättningen slutförts.

2 Genomförande av upphandlingar över det nationella tröskelvärdet

2.1 Upphandlingsförfarandet

I upphandlingslagen har upphandlingar över det nationella tröskelvärdet, men under EU -tröskelvärdet, lämnats vad gäller upphandlingsförfarandet att genomföras efter upphandlingsenhetens eget övervägande (100 §). Upphandlingarna ska dock i regel konkurrensutsättas och en annons om upphandlingen publiceras i Hilma-tjänsten (www.hankintailmoitukset.fi).

En upphandling ska alltid genomföras under utnyttjande av det lämpligaste förfarandet för upphandlingens volym och art. Den upphandlande enheten ska vid konkurrensutsättning av upphandling använda ett förfarande där principerna för offentliga upphandlingar följs. Dessa principer är opartiskhet, icke-diskriminering, öppenhet och proportionalitet.

Upphandlingsenheten själv fastställer förloppet av förfarandet vid nationell upphandling. Den upphandlande enheten ska i upphandlingsannonsen eller anbudsförfrågan beskriva det upphandlingsförfarande som används.

Beskrivningen ska avfattas så att leverantörerna utifrån den kan förutse arten och förloppet av det upphandlingsförfarande som använts samt veta sin egen roll vid förfarandet.

Den upphandlande enheten kan valfritt använda likartade förfaranden (öppet, begränsat, förhandlat förfarande osv.) som vid upphandlingar över EU−tröskelvärdena (5 kapitlet i upphandlingslagen) eller modifiera dem.

På annonsblanketten för Hilma frågas efter det förfarande som ska följas. Om den upphandlande enheten meddelar sig använda något visst upphandlingsförfarande (lägger ett kryss t.ex. i rutan för öppet förfarande), ska upphandlingen genomföras enligt upphandlingslagens EU-bestämmelser om förfarandet i fråga. Den upphandlande enheten kan däremot anmäla att den använder annat förfarande. I sådana fall kan förfarandets gång väljas fritt, men det ska beskrivas.

En nationell upphandling kan genomföras likt ett öppet förfarande och då ska den upphandlande enheten publicera en upphandlingsannons och göra en anbudsförfrågan tillgänglig, på vilken villiga leverantörer kan ge ett anbud. Den upphandlande enheten kan dessutom skicka anbudsförfrågan till kända leverantörer, efter att annonsen har publicerats.

Förfarandet kan också genomföras stegvis på samma sätt som vid ett begränsat eller förhandlat förfarande. Den upphandlande enheten kan publicera en annons om upphandlingen och villiga leverantörer kan be att få delta i upphandlingsförfarandet. Endast av den upphandlande enheten valda anbudssökande kan lämna ett anbud. Kriterierna som används vid valet av anbudssökanden och det antal anbudssökanden som tas med i anbudsförfarandet meddelas på förhand i upphandlingsannonsen.

Den upphandlande enheten kan meddela att förfarandet omfattar en eller flera förhandlingar. Då kan den upphandlande enheten förhandla med de leverantörer som den väljer om villkoren i upphandlingskontraktet. Ett tillräckligt antal anbudssökanden i proportion till upphandlingens volym och art ska inbjudas till förfarandet, för att säkerställa faktisk konkurrens. Kriterierna som används vid valet av anbudssökanden och det antal anbudssökanden som tas med i förhandlingarna meddelas på samma sätt som vid begränsat förfarande.

En upphandling kan också genomföras i form av ramavtal. Då är det fråga om kontrakt mellan den upphandlande enheten och en eller flera leverantörer i syfte att fastställa villkor, såsom priser och projekterade mängder, avseende upphandlingskontrakt som ingås efter en viss tid. Kontrakterade leverantörer väljs efter konkurrensutsättande. Antalet leverantörer som väljs ska meddelas i förväg i upphandlingsannonsen, inbjudan till förhandling eller anbudsförfrågan. Ett ramavtal kan gälla för högst fyra år.

2.2 Direktupphandling

Vid upphandlingar över det nationella tröskelvärdet tillämpas på direktupphandlingar vad som föreskrivs i 40 § och 41 § i upphandlingslagen, dvs. samma kriterier som vid upphandlingar över EU- tröskelvärdena.

Direktupphandling är möjlig bland annat om det efter en upphandlingsannons inte har kommit in några anbud alls eller inte har kommit in några lämpliga anbudsansökningar eller anbud.

- En förutsättning är att villkoren i anbudsförfrågan inte ändras väsentligt.
- Ett anbud ska inte anses vara lämpligt om det är onödigt för upphandlingskontraktet och uppenbart inte utan väsentliga ändringar kan tillgodose den upphandlande myndighetens behov och krav enligt upphandlingsdokumenten. Det blir närmast fråga om situationer där inkomna anbud inte alls motsvarar anbudsförfrågan.
- En anbudsansökan anses inte vara lämplig om leverantören ska eller får uteslutas från anbudsförfarandet med stöd av obligatoriska eller av prövning beroende grunder för uteslutning eller inte uppfyller de lämplighetskrav som ställts av den upphandlande myndigheten.

En direktupphandling är också möjlig om av tekniska skäl eller för att skydda ensamrätt bara en viss leverantör kan genomföra upphandlingen och det inte finns några alternativa lösningar.

- Som teknisk faktor kan till exempel komma på fråga en exceptionell, ny teknisk lösning, eller att föremålet för upphandlingen kräver ett visst hantverkskunnande som genomförandet av upphandlingen förutsätter.
- Upphandlingsenheten ska kunna påvisa att det inte finns någon motsvarande vara eller tjänst med vilken samma resultat kunde uppnås.

- Direktupphandling är möjlig i syfte att skydda ensamrätt, till exempel när en publicering av en upphandlingsannons kunde avslöja en eventuell leverantörs affärshemlighet eller annan liknande information, vars

avslöjande skulle vålla leverantören ekonomiska skador.

- Vid extrem brådska kan det ibland vara möjligt att göra en direktupphandling.

  - Brådskan ska härröra från orsaker utom upphandlingsenheten.
  - Motivet ska vara akut och av en art som upphandlingsenheten inte rimligen har kunnat förutse.
  - En förutsättning för direktanskaffning är även att det är nödvändigt att göra upphandlingen.
  - Det kan även bli fråga om brådska för att till exempel avhjälpa skador efter ett naturfenomen eller en olycka som inträffat plötsligt, eller att vidta oförutsedda åtgärder när en kritisk apparat har gått sönder.

  Andra grunder för direktupphandling kan vara att skapa eller anskaffa ett unikt konstverk eller en konstnärlig föreställning, eller att varan som upphandlas framställs bara för forskning, provning, produktutveckling eller vetenskapligt ändamål.

  I vissa fall kan en kompletterande beställning göras som direktupphandling på de grunder som anges i 41 § i upphandlingslagen.

  Ett beslut om användning av direktupphandling ska motiveras, eftersom man då avviker från den konkurrensutsättningsskyldighet som upphandlingslagen föreskriver.

2.3 Annonsering om upphandling

Den upphandlande enheten ska genom att använda den blankett som är avsedd för nationella upphandlingsannonser sända en sådan upphandlingsannons eller annons om projekttävling som överskrider det nationella tröskelvärdet för elektronisk publicering på finska eller svenska på webbadressen www.hankintailmoitukset.fi (101 §).

Den upphandlande enheten får publicera en upphandlingsannons även i andra lämpliga medier. *En annons får inte publiceras någon annanstans eller riktas till kända leverantörer innan den har publicerats i medierna.*

En upphandlingsannons ska innehålla alla de uppgifter som nämns i 102 § i upphandlingslagen. Detta lyckas i praktiken när man anlitar Hilma-tjänsten och svarar på alla de frågor som ställs på blanketten för upphandlingsannonsen.

Vid specifikation av innehållet i upphandlingar ska den referensterminologi som införs genom Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 2195/2002 om en gemensam terminologi vid offentlig upphandling (CPV) användas. Blankettmallen i Hilma ålägger annonsören att välja någon punkt i CPV-huvudterminologin (till exempel 50000000-5 Reparation och underhåll).

Vad gäller valet och beskrivningen av ett upphandlingsförfarande finns instruktioner ovan under punkt 2.1.

Om den upphandlande enheten väljer de anbudssökanden som kan ge anbud eller delta i förhandlingar, och ställer lämplighetskrav för att bedöma anbudsgivarna och -sökandena, ska det i upphandlingsannonsen meddelas om de ställda kraven samt var det ges noggrannare uppgifter om eventuella krav och de handlingar som behövs för att bekräfta dem. I upphandlingsannonsen ska man också meddela om huruvida antalet anbudssökanden begränsas. De uppgifter som nämns i upphandlingsannonsen kan kompletteras med upplysningar som är tillgängliga annanstans, och detta ska anges i upphandlingsannonsen. En del av uppgifterna kan således ges i anbudsförfrågan.

I upphandlingsannonsen ska anges huruvida partiella anbud accepteras. Om partiella anbud tas emot, är det är skäl att ange på vilka grunder leverantörerna av de olika delarna väljs.

I upphandlingslagen ges inte någon noggrannare definition på hur lång en rimlig tidsfrist är för inlämnande av anbud eller anbudsansökningar. Den upphandlande enheten bör alltid ställa en tillräckligt lång tidsfrist i proportion till upphandlingens volym och art. För att vara rimlig, ska tidsfristen principiellt vara minst 14 dygn.

Informationsutbytet avseende upphandlingsförfarandet sker på ett sätt som den upphandlande enheten väljer (elektroniskt eller per post). De kommunikationsmedel som väljs ska vara allmänt åtkomliga och valet av medlet får inte äventyra leverantörernas möjligheter att delta i upphandlingsförfarandet.

Om informationsutbytet i samband med ett upphandlingsförfarande (103 §)sker med elektroniska verktyg tillämpas bestämmelserna i 62 §. I ifrågavarande paragraf ingår närmare bestämmelser om användningen av elektroniska verktyg och undantag som gäller användningen.

2.4 Anbudsförfrågan

2.4.1 Allmänt

Uppgörandet av anbudsförfrågan är det viktigaste skedet av konkurrensutsättningen. Anbudsförfrågan ska avfattas skriftligt och så att man på basis av den kan ge inbördes jämförbara anbud.

Samma förhållanden kan ofta anges i antingen upphandlingsannonsen eller anbudsförfrågan. Om anbudsförfrågan och upphandlingsannonsen avviker från varandra i fråga om innehåll följs det som anges i upphandlingsannonsen.

I anbudsförfrågan antecknas:
- föremålet för upphandlingen
- krav på kvaliteten av föremålet för upphandlingen
- en hänvisning till den publicerade upphandlingsannonsen
- tidsfristen för lämnande av anbud

- adressen till vilken anbuden ska skickas
- det eller de språk som anbuden ska avfattas på
- andra krav som gäller presentation av anbudsdokument och deras form
- de krav på lämplighet som ställs på anbudsgivarna (ekonomiska/finansiella krav, teknisk lämplighet och yrkesmässiga kvalifikationer), samt en förteckning över dokumentation, med vilken anbudsgivaren visar sin lämplighet
- kriterierna för att ett anbud är det ekonomiskt mest fördelaktiga och deras relativa viktning eller variationsintervall
- anbudens giltighetstid
- de viktigaste kontraktsvillkoren
- andra väsentliga upplysningar, såsom möjlighet att ställa ytterligare frågor om anbudsförfrågan och hur de besvaras.

Anbudsförfrågan kan bifogas tekniska specifikationer, där man beskriver de tekniska kraven för upphandlingens föremål. De ska ge anbudsgivarna lika möjligheter att delta anbudsförfarandet.

2.4.2 Beskrivning av föremålet för upphandlingen

Den upphandlande enheten kan själv bestämma helheten som upphandlas. Vid upphandling bör beaktas förbudet att spjälka upp upphandlingar och å andra sidan möjligheten att dela upphandlingen i delar.

Handlingarna för anbudsbegäran ska kompletteras med alla de uppgifter om föremålets art som är nödvändiga för genomförandet av upphandlingen, så att parterna i konkurrensen kan få en korrekt uppfattning om beställarens behov och om upphandlingens detaljer. Vid jämförelse av anbuden kan man inte tillämpa andra krav än de som anförs i handlingarna för anbudsbegäran, även om det senare upptäcktes att man med villkor som anförts av något företag kunde uppnå ett bättre resultat.

2.4.3 Grunder för uteslutning av anbudsgivare

De obligatoriska grunderna för uteslutning enligt 80 § i upphandlingslagen (obligatoriskt gällande EU-upphandlingar) ska tillämpas vid alla upphandlingar för Karleby stad som överskrider det nationella tröskelvärdet, även om det inte är obligatoriskt enligt upphandlingslagen.

Den upphandlande enheten ska nämna detta i anbudsförfrågan eller upphandlingsannonsen. En leverantör kan åläggas att försäkra att denne inte berörs av någon obligatorisk grund för uteslutning. Straffregisterutdrag kan krävas om bolaget och ansvarspersonerna, om detta meddelas i upphandlingsannonsen/anbudsförfrågan.

Dessutom kan man tillämpa av prövning beroende grunder för uteslutning (81 §). Om man vill gå tillväga på så sätt, ska också det nämnas i

anbudsförfrågan eller upphandlingsannonsen.

2.4.4 Krav på anbudsgivares lämplighet

Den upphandlande enheten kan ställa krav på en anbudsgivares lämplighet. De krav och villkor som anförts i anbudsförfrågan ska vara motiverade och stå i rätt proportion till upphandlingens omfattning. Den upphandlande enheten kan i anbudsförfrågan ställa krav som gäller till exempel anbudsgivarens ekonomiska och finansiella ställning (minimiomsättning, kreditbetyg el. dyl.), teknisk lämplighet eller yrkesmässiga kvalifikationer (krav på referenser).

Vid föreläggande av krav gällande lämpligheten av anbudsgivare kan man följa bestämmelserna i 83-86 § i upphandlingslagen. Vid nationella upphandlingar är det inte obligatoriskt att använda ESPD−blanketten, men dess lämplighetsvillkor för anbudsgivare (del IV: valkriterier) kan också tillämpas på nationella upphandlingar när lämpliga lämplighetsvillkor övervägs.

För upphandlingar över EU-tröskelvärdena används ett enhetligt europeiskt upphandlingsdokument, som preliminärt bevismedel för att grunderna för uteslutning varken belastar anbudssökanden eller anbudsgivaren samt för att anbudssökanden eller anbudsgivaren uppfyller de lämplighetskrav som upphandlingsenheten ställer.

Användningen av ESPD-blanketten är obligatorisk för alla upphandlingar över EU-tröskelvärdena. Mer information http://www.hankinnat.fi/fi/eu-hankinta/soveltuvuus/espd.

Den upphandlande enheten kan kräva att anbudsgivarna ingående i sitt anbud ger en försäkran att de uppfyller de krav som den upphandlande enheten ställer avseende lämpligheten. Korrektheten av i försäkran givna upplysningar ska kontrolleras för vinnaren av anbudsförfarandet innan upphandlingskontraktet undertecknas.

2.4.5 Jämförelsekriterier för anbud

Den upphandlande enheten ska i upphandlingsannonsen eller anbudsförfrågan ange kriterierna för totalekonomisk förmånlighet (lägsta pris, förmånligast vad gäller kostnaderna, eller bäst i fråga om relationen pris/kvalitet) samt eventuella jämförelsekriterier som används för utvärdering av relationen pris/kvalitet. Den upphandlande enheten ska i anbudsförfrågan definiera de kriterier genom vilka anbuden jämförs och upphandlingsbeslutet fattas.

De jämförelsekriterier som används vid utvärderingen av relationen pris/kvalitet ska vara relaterade till upphandlingens föremål och möjliggöra en opartisk bedömning av anbuden.

De poängmetoder och vikter som tillämpas behöver ofta testas innan

anbudsförfrågan publiceras.

2.4.6 Anbudsförfrågan och precisering

Hela anbudsförfrågan görs tillgänglig för anbudsgivarna elektroniskt från publiceringsdatumet för upphandlingsannonsen i Hilma-tjänsten eller på Karleby stads webbadress som uppges i annonsen. Om det i något fall inte är möjligt att göra anbudsförfrågan tillgänglig elektroniskt ska anbudsförfrågan sändas samtidigt till alla som begärt den.

Om det under upphandlingsförfarandet framgår behov av mer information eller av att precisera anbudsförfrågan, ska informationen ges alla anbudssökande/anbudsgivare samtidigt och med samma innehåll. Den givna informationen ska dokumenteras.

2.4.7 Givande av anbud och ytterligare frågor

I anbudsförfrågan ska anges hur anbuden ska ges. Skriftliga anbud ombes lämnas i slutna kuvert med referensmarkering.
Alternativt kan anvisning och e-postadress meddelas för lämnande av anbud elektroniskt.

I anbudsförfrågan ges en tidsfrist för inlämning av anbud. Av motiverat skäl kan man förlänga anbudstiden, om till exempel någon av anbudssökandena ber om det. Förlängningen av anbudstiden ska ges alla anbudsgivare för kännedom inom den ursprungliga tidsfristen på samma sätt som vid anbudsförfrågan.

Frågor på grund av anbudsförfrågan besvaras i allmänhet på Karleby stads webbplats eller i mån av möjlighet i det elektroniska upphandlingssystemet, som meddelas anbudssökandena i upphandlingsannonsen eller anbudsförfrågan.

2.5. Behandlingen av anbuden

2.5.1 Öppnande och kompletterande av anbud

Mottagaren ska registrera anbud som inkommit per post och anteckna tiden för anbudets ankomst samt sitt namn. Det rekommenderas inte att anbud som skickas per e-post styrs till någon personlig e-postadress.

Anbud som inkommit efter tidsfristen ska alltid förkastas. Ett anbud som lämnats i annan form än vad som angetts i anbudsförfrågan kan förkastas.

Anbuden ska öppnas så snart som möjligt efter anbudstidens utgång vid ett tillfälle där minst två personer är närvarande. Tidpunkten för anbudets öppnande och initialerna för dem som öppnat kuverten ska antecknas på kuverten.

Över öppnandet ska det upprättas ett protokoll i vilket man antecknar utöver ärendet, tidpunkten, platsen, närvarande personer och tidpunkten för anbudens inlämnande även de inkomna anbuden, deras ankomsttid och övriga frågor, som är nödvändiga för handläggningen av upphandlingen. Alla närvarande personer ska underteckna protokollet.

De inkomna anbuden är inte ännu offentliga. Med undantag av sekretessuppgifter blir de offentliga när det har ingåtts ett kontrakt i saken. (Se närmare kapitel 7.1 och 6 § i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet).

Den upphandlande enheten kan be anbudsgivaren eller anbudssökanden att inom en utsatt tid utöka, klarlägga eller komplettera bristfälliga eller felaktiga uppgifter och handlingar. Det ska ställas en tidsfrist för preciseringar eller klarläggningar inom vilken de ska tillställas den upphandlande enheten.

Den upphandlande enheten kan be anbudsgivaren eller anbudssökanden komplettera anbudet, om uppgifterna i det eller anbudsansökan eller i handlingarna i ringa utsträckning är bristfälliga eller felaktiga. En förutsättning är då att man i förfarandet följer de allmänna principerna för upphandlingar (opartiskhet, icke-diskriminering, proportionalitet och öppenhet). Det är till exempel tillåtet att be anbudsgivaren att rätta formella fel i anbudet, såsom att underskrift saknas, eller att komplettera uppgifterna om giltighetstid för anbudet saknas. Det är även tillåtet att be anbudsgivaren precisera ett uppenbart fel avseende prissättningen, såsom fel valuta eller enhet för prissättningen, eller ett fel i prisets storleksordning, t.ex. ett kommateringsfel. Däremot kan den upphandlande enheten inte be att en väsentlig prisuppgift kompletteras eller be om en avsaknad utredning av någon faktor, som väsentligt påverkar jämförelsen av anbuden.

2.5.2 Lämpligheten och uteslutande av anbudsgivare

Behandlingen av anbuden sker i två skeden: i det första skedet kontrollerar man att kraven som ställts för anbudsgivaren har uppfyllts, i det andra att kraven som ställts för anbudet har uppfyllts.

De obligatoriska grunderna för uteslutning enligt 80 § i upphandlingslagen ska tillämpas på Karleby stads upphandlingar som ligger över det nationella tröskelvärdet, om ett sådant framträder. Den upphandlande enheten ska ur anbudsförfarandet utesluta en anbudssökande eller anbudsgivare som omfattas av en obligatorisk grund för uteslutning. Eftersom tillämpandet av 80 § i upphandlingslagen är frivilligt behöver ingen utredning över grunder för uteslutning begäras. Straffregisterutdrag kan krävas om bolaget och ansvarspersonerna, om detta meddelas i upphandlingsannonsen/anbudsförfrågan. Dessutom kan man tillämpa av prövning beroende grunder för uteslutning (81 §).

En anbudssökande eller anbudsgivare har enligt 82 § rätt att lägga fram bevis på sin tillförlitlighet om obligatorisk eller frivillig grund för uteslutning föreligger. Om den upphandlande enheten anser att beviset på tillförlitligheten är tillräckligt, får den inte utesluta anbudssökanden/anbudsgivaren från

anbudsförfarandet.

Av anbudsgivaren har också uppfyllandet av vissa lämplighetskriterierna kunnat krävas.

De anbudsgivare som inte uppfyller de minimikrav som den upphandlande enheten ställer ska uteslutas ur anbudsförfarandet.

2.5.3 Uppfyllandet av krav som ställts på föremålet för upphandlingen och anbudets innehåll

Därefter kontrollerar man om den offererade varan eller tjänsten uppfyller de minimikrav som den upphandlande enheten har ställt. I sitt anbud ska anbudsgivaren påvisa att varan, tjänsten eller byggentreprenaden i anbudet motsvarar de krav som ställs i anbudsförfrågan.

De anbud som till innehållet inte uppfyller villkoren i upphandlingsannonsen, anbudsförfrågan eller anbudsförfarandet ska förkastas. Proportionalitetsprincipen ska dock beaktas. Om en brist eller ett fel i ett anbud är oväsentligt, är man inte tvungen att förkasta det. Om informationen eller handlingarna i ett anbud eller en anbudsansökan är bristfälliga eller felaktiga, eller om vissa dokument eller uppgifter saknas, kan den upphandlande enheten be anbudsgivaren eller anbudssökanden klarlägga eller komplettera uppgifterna eller dokumenten inom en av enheten utställd tidsfrist. En förutsättning är att principerna i 3 § i upphandlingslagen efterlevs vid förfarandet.

Anbuden ska jämföras i så pass god tid att ett godkännande kan ges för kännedom under anbudets giltighetstid.

2.5.4 Val av det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet

De anbud tas med i jämförelsen av anbuden som uppfyller kraven som ställts på anbudsgivaren, föremålet för upphandlingen och anbudets innehåll. Det anbud bland offerterna som är totalekonomiskt sett mest förmånligt ska väljas. Jämförelsegrunderna har angetts i anbudsförfrågan och valet görs utgående från de angivna kriterierna. Över jämförelsen ska en jämförelsetabell avfattas.

2.6 Upphandlingsbeslut och delgivning

Rätten att avgöra upphandlingar har definierats skilt i förvaltningsstadgan eller i sektorns verksamhetsstadga.

Den upphandlande enheten ska fatta ett motiverat beslut om alla avgöranden som påverkar ställningen för anbudssökandena och anbudsgivarna. Beslutet fattas i Dynasty av en tjänsteinnehavare eller ett förvaltningsorgan. Av beslutet ska åtminstone framgå grunderna för att en anbudssökande eller anbudsgivare utesluts och att ett anbud avslås. Upphandlingsbeslutet ska innehålla för avgörandet av anbudsförfarandet väsentliga uppgifter, såsom namnet på den

vinnande anbudsgivaren samt uppgifter om tillämpningen av jämförelsekriterier. I beslutet ska man framföra grunderna för anbudsjämförelsen med en sådan noggrannhet att en anbudsgivare kan se hur dennes anbud placerar sig i relation till de övriga. Antalet poäng från tillämpningen av jämförelsekriterierna ska motiveras och av jämförelsen ska framgå hur respektive anbud har utvärderats för respektive jämförelsekriterium. Det räcker med en presentation av de centralaste grunderna. Motiveringarna behöver inte vara noggrant specificerade.

I upphandlingsdokumenten ska ett villkor infogas enligt vilket ett för avtalsparterna bindande kontrakt uppstår först när de alla har undertecknat det, eller en beställning gjorts.

Upphandlingsbeslutet ska bifogas en besvärsanvisning om hur ärendet kan föras till marknadsdomstolen för behandling och anvisning för upphandlingsrättelse om hur ärendet kan tas upp för ny behandling. Besvärsanvisningen och anvisningen för upphandlingsrättelse finns som färdiga mallar i Dynasty och upphandlingsenheten behöver endast fylla i sina kontaktuppgifter.

Upphandlingsbeslutet ska skriftligt delges dem som saken gäller. Enligt upphandlingslagen ska beslutet i främsta hand delges med användning av de elektroniska kontaktuppgifter som anbudssökanden eller anbudsgivaren har lämnat. Uppgift om avsändningsdagen ska särskilt antecknas i meddelandet. Anbudssökanden eller anbudsgivaren anses då har delgivits beslutet på avsändningsdagen, såvida inte någon annan tillförlitlig utredning framförs. Beslutet kan också delges i ett vanligt brev i enlighet med bestämmelserna i förvaltningslagen.

För ramavtal (dock inte för upphandling som grundar sig på ramavtal) ska den upphandlande enheten utarbeta en *rapport* i enlighet med 124 § i upphandlingslagen. Den upphandlande enheten ska i tillräcklig utsträckning dokumentera de olika faserna i upphandlingsförfarandet och avgörandena i samband med detta. Dokumentationen ska sparas i minst tre år från det datum då upphandlingskontraktet ingicks. Någon separat rapport behöver inte utarbetas när motsvarande uppgifter framgår av beslutet om upphandling, annonsen i efterhand eller av andra upphandlingsdokument. I 124 § i upphandlingslagen föreskrivs om innehållet i rapporten.

2.7 Avbrytande av upphandlingsförfarandet

Upphandlingsförfarandet får avbrytas endast av en faktisk och grundad anledning. Om avbrytande av upphandlingsförfarandet ska ett motiverat beslut fattas. Det lönar sig att alltid ha med en reservation om eventuellt avbrytande i anbudsförfrågan.

Upphandlingsförfarandet kan avbrytas i vilket skede som helst innan upphandlingskontraktet ingås. Beslutet om avbrytandet fattas av den som har befogenhet att besluta om upphandlingen i fråga.

2.8 Annons om direktupphandling

Enligt 131 § i upphandlingslagen får man vid direktupphandling över det nationella tröskelvärdet sända en frivillig annons om direktupphandling. En frivillig annons om Karleby stads direktupphandling är att rekommendera när det är fråga om en upphandling av ett värde nära EU-tröskelvärdet, eller annars om en betydande upphandling, därför att annonseringen avbryter tiden för sökande av ändring till 14 dagar efter det att annonsen har publicerats. Om en annons om direktupphandling inte publiceras, är det möjligt att inom sex månader efter att upphandlingskontraktet ingås besvära sig hos marknadsdomstolen.

3 Upphandlingskontraktet

3.1 Ingående av upphandlingskontrakt

I upphandlingsdokumenten ska ett villkor infogas enligt vilket ett för avtalsparterna bindande kontrakt uppstår först när de alla har undertecknat det, eller en beställning gjorts.

Upphandlingskontrakt ska avfattas skriftligt utifrån handlingarna från upphandlingsförfarandet. Under kontraktsförhandlingarna avtalar man om detaljerade avtalsvillkor, vilka tidigare inte har specificerats, samt om det praktiska genomförandet. Kontraktet utarbetas av upphandlingsenheten och undertecknas av en innehavare av avgöranderätt eller av någon annan genom förvaltningsstadgan utsedd tjänsteinnehavare. Under avtalsperioden får inte någonting av väsentlig betydelse ändras.

På grund av möjligheten att söka ändring bör man vänta i 14 dagar tills besvärstiden och tiden för begäran om omprövning löper ut innan upphandlingskontraktet undertecknas.

Enligt 131 § i upphandlingslagen får man vid direktupphandling över det nationella tröskelvärdet sända en frivillig annons om direktupphandling. Upphandlingskontraktet får då ingås 14 dagar efter att annonsen publicerats.

Om ett besvär på upphandlingen har anförts hos marknadsdomstolen, kan den upphandlande enheten ordna med en upphandling temporärt, om den på grund av sin karaktär inte kan uppskjutas under behandlingen i marknadsdomstolen. Vid ett temporärt arrangemang kan vem som helst väljas. dvs. den upphandlande enheten är inte bunden till att välja en av anbudsgivarna eller en tidigare leverantör.

3.2 Kontraktets innehåll

I upphandlingskontraktet ska åtminstone följande avtalsvillkor fastställas:

- upphandlingens karaktär och volym
- leveranstid, -sätt och -villkor
- priset, rabatter och betalningsvillkor samt vid behov bestämmelser om förpackningar och rabatter
- oöverstigligt hinder och delgivning om det
- dröjsmål och delgivning om det
- dröjsmålsränta och eventuellt avtalsvite
- garanti och dess innehåll
- säkerhet för garantitiden (storlek och art)
- mottagningsförfarandet
- avgörande av tvister
- övriga, i respektive fall nödvändiga faktorer, såsom t.ex. valutabindning, tillgång till reservdelar, vägledning för användning, penningrörelse m.m.

Det rekommenderas att upphandlingskontrakt avfattas under anlitande av de allmänna avtalsvillkoren för offentlig upphandling eller av sådana andra allmänna avtalsvillkor för tjänste- eller byggbranschen som behövs pga. upphandlingens art. När man tyr sig till avtalsvillkor ska man försäkra sig om att de är lämpliga för den aktuella upphandlingen. Bland de avtalsvillkor som används inom kommunalförvaltningen kan följande nämnas:

JYSE 2014, varor och tjänster JIT 2015, ICT-upphandlingar
YSE 2014, avtalsvillkor för byggentreprenader
KSE 2013, avtalsvillkor för konsultverksamhet KE 2008, maskin- och transporttjänster

I 136 § i upphandlingslagen fastställs dels när ändringar i upphandlingskontrakt anses vara väsentliga och dels hurdana förändringar kan göras i dem under kontraktsperioden utan nytt konkurrensutsättande. 136 § i upphandlingslagen tillämpas på tjänsteupphandlingar i enlighet med 12 kapitlet i samma lag. Samma principer kan även tillämpas på andra upphandlingar över det nationella tröskelvärdet, när man bedömer om en ändring i ett kontrakt är möjlig utan ett nytt konkurrensutsättande.

3.3 Miljöaspekter

I Karleby stads strategi och upphandlingsprogram lyfts profileringen som miljövänlig stad fram. Därför ska klimat- och miljökonsekvenser beaktas också i samband med upphandlingar.

Den upphandlande enheten får i beskrivningen av föremålet för upphandlingen, de i anbudsförfrågan angivna kriterierna för att ett anbud är det ekonomiskt mest fördelaktiga eller villkoren för fullgörande av kontraktet kräva ett särskilt märke som bevismedel för att föremålet för upphandlingen motsvarar de miljömässiga, sociala eller andra egenskaper som krävs. En upphandlande enhet som kräver att ett särskilt märke används ska godta alla märken som bekräftar att föremålet för upphandlingen uppfyller likvärdiga märkeskrav.

En förutsättning för kravet på ett särskilt märke är att samtliga av följande villkor är uppfyllda:

- märkeskraven gäller endast kriterier som är kopplade till föremålet för upphandlingen och som är lämpliga för att ange egenskaperna hos de byggentreprenader, varor eller tjänster som är föremål för upphandlingen,
- märkeskraven grundar sig på objektivt kontrollerbara och icke-diskriminerande kriterier,
- märkena har antagits i ett öppet förfarande i vilket myndigheter, konsumenter, parter på arbetsmarknaden, tillverkare, representanter för handeln samt icke-statliga organisationer samt andra berörda intressentgrupper kan delta,
- märkena är tillgängliga för samtliga berörda parter,

- märkeskraven utarbetas av en tredje part över vilken den ekonomiska aktör som ansöker om märket inte kan ha ett avgörande inflytande.

I stället för att kräva ett visst märke kan man alternativt definiera de egenskaper som föremålet för upphandlingen ska ha och påpeka vilka märken som uppfyller kraven i fråga, utan att ställa krav för de aktuella märkena.

Den upphandlande enheten kan be anbudssökande eller anbudsgivare att redogöra för åtgärder avseende hur kontrollen av miljökonsekvenser genomförs när en byggentreprenad verkställs eller en tjänst presteras. Ett exempel på detta är att det vid konkurrensutsättningar av rivningsentreprenader ska krävas en redogörelse för vart och hur det rivningsavfall som uppstår levereras.

De bästa alternativen vad gäller energieffektivitet fås genom att ta livscykelkostnaderna med i jämförelsegrunderna. Livscykelkostnaderna indikerar alla kostnader under den tid då produkten eller tjänsten i fråga används, såsom underhålls- och energikostnader.

Motiva har publicerat uppdaterade instruktioner för beaktande av energi- och miljökonsekvenser vid offentliga upphandlingar av fordon och transporttjänster. Det finns instruktioner för upphandling av person- och skåpbilar, persontransporttjänster samt kollektivtrafik. Syftet med instruktionerna är att bistå offentliga upphandlare med att välja alternativ med lägre utsläpp för genomförande av transporter. I instruktionen presenteras miljökriterier, som upphandlingsenheten kan utnyttja vid begäran om anbud. De exempel som ges berör de konsekvenser för miljön som lagen om beaktande av energi- och miljökonsekvenser vid offentlig upphandling av fordon (1509/2011) ålägger att beakta; energiförbrukning, koldioxidutsläpp och reglerade avgasutsläpp (http://www.motivanhankinta-palvelu.fi/sv/databank).

3.4 Kolneutralitet

Med kolneutralitet avses situationer där verksamheten inte förändrar koldioxidhalten i atmosfären, verksamhetens nettoutsläpp är med andra ord noll. Ett kolneutralt samhälle producerar endast så mycket utsläpp som kan bindas i den. Inskränkt definierat avser kolneutralitet att koldioxidutsläppen minskas till noll, eller balanseras, men begreppet utvidgas ofta till att också omfatta övriga växthusgaser. I praktiken avser man då med kolneutralitet att verksamheten är klimatneutral, att den varken påverkar halten av växthusgaser i atmosfären eller den vägen klimatuppvärmningen.

Vid upphandlingar ska man i mån av möjlighet sträva efter kolneutrala lösningar genom att ålägga såväl anbudsgivare som upphandlingens föremål krav på kvalitet, genom vilka målet uppnås.

Kraven kan framföras som antingen sådana ovillkorliga minimikrav att uppfyllas för att en godtagbar offert kan lämnas in, eller poängkriterier ingående i jämförelsen av kvaliteter.

3.5 Allmänna dataskyddsförordningen (GDPR)

Lagstiftningen om hantering av personuppgifter reviderades när Europeiska unionens allmänna dataskyddsförordning (EU) 2016/679 trätt i kraft i maj 2016. Syftet med förordningen är att säkerställa att människors rätt till integritetsskydd och den vägen privathet även verkställs i den digitala eran. Lagstiftningen strävar efter att bemöta utmaningarna från den snabba teknologiska utvecklingen och stärka människornas rätt bevaka sina personuppgifter.
Med personuppgifter avses all information med anknytning till fysiska personer, dvs. människor. Sådan information är till exempel namn, personbeteckning, data om hälsotillståndet, positionsdata, webb-ID eller användarnamn.

Med behandling av personuppgifter avses funktioner, som riktas på personuppgifterna manuellt eller med hjälp av informationsteknik. Exempel på databehandling är datainsamling, dataregistrering, sortering, förvaring, modifiering, sökning, förfrågning och radering. Dataskyddsförordningen ställer krav på avtal mellan tjänsteleverantörer (typiskt behandlare av personuppgifter) och upphandlingsenheten (typiskt en registeransvarig). Dessa krav ska beaktas i situationer där en tjänsteleverantör eller dennes underleverantörer ska behandla personuppgifter på basis av upphandlingskontrakt. Då är det nödvändigt att se till att villkoren för behandlingen av personuppgifter har under avtalsskyldigheter förelagts tjänsteleverantören för kännedom.

Kuntahankinnat har publicerat en dataskyddsmanual med beskrivningar av dataskyddsförordningens centrala skyldigheter och de fakta som till följd av detta ska beaktas i upphandlingskontrakt. Handboken presenterar också mallklausuler att infogas i upphandlingskontrakt. Handboken har också, vad gäller behandlingen av personuppgifter vid upphandling, detaljerade villkor avsedda att bifogas till upphandlingskontrakt.

Viktiga villkor att infogas i kontrakt är:

- Leverantören följer god sed vid hantering av information, såsom krävs i gällande lagstiftning om personuppgifter, samt bestämmelserna om skyddet av personuppgifter. Leverantören svarar för att tjänsten följer bestämmelserna såväl i för tillfället gällande lagstiftning om personuppgifter som i detta kontrakt, med särskild hänsyn till vad föreskrivits om integrerat dataskydd och som standard.
-
- I egenskap av behandlare följer leverantören de villkor om behandling av personuppgifter som finns i bilagan till detta kontrakt.
- Leverantören får inte för behandling av personuppgifter anlita tjänsterna hos någon underleverantör utan skriftligt tillstånd av Beställaren i förväg.
- Leverantören varken använder eller på annat sätt utnyttjar de personuppgifter

som denne behandlar på basis av kontraktet, för andra ändamål än att uppfylla kontraktet och även då endast i en omfattning som ändamålet kräver och enligt instruktionerna från beställaren.
- Leverantören ser till att de personuppgifter som denne hanterar på basis av detta kontrakt skyddas på vederbörligt sätt i enlighet med sin praxis, bestämmelserna i kontraktet och beställarens skriftliga instruktioner, för att säkerställa personuppgifternas sekretess, enhetlighet och åtkomlighet.
- Leverantören dokumenterar överenskomna åtgärder och ser till att dokumentationen är tidsenlig. Avtalsparterna bedömer de ovan avsedda tekniska och organisatoriska åtgärderna och tillräckligheten av dem regelbundet.
- Leverantören hanterar personuppgifter endast inom det överenskomna tjänsteproduktionsområdet. Vad i det här kontraktet avtalas om behandling av personuppgifter, gäller också för att möjliggöra åtkomst till personuppgifter genom förmedling av till exempel förbindelser för kontroll och övervakning.
- Om en avtalspart är skyldig att utse en dataskyddsansvarig, ska avtalsparten skriftligt meddela den andra avtalsparten kontaktuppgifterna för den dataskyddsansvarige.

Om föremålet för kontraktet omfattar att med tjänsteleverantörens anordningar eller program behandla information som tillhör Karleby stad, ska i kontraktet infogas även ett villkor för att informationen returneras till beställaren när avtalsförhållandet upphör. Detta villkor är särskilt viktigt när tjänsteleverantören hanterar personuppgifter. Villkoret kan ha till exempel följande lydelse: ”När avtalet upphör ska tjänsteleverantören utan särskilda kostnader överlåta allt Beställaren tillhörigt informationsmaterial till Beställaren. Om det överlåtna informationsmaterialet inte är läsbart med metoder och anordningar i allmänt bruk, ska tjänsteleverantören utan särskilda kostnader omvandla det i en med metoder och anordningar i allmänt bruk läslig form. Informationsmaterialet överlåts på avtalat sätt, men dock lagrade på databärare i allmänt bruk.”

Mer information:
http://www.hankinnat.fi/fi/ajankohtaista/tietosuojaopas-auttaa-huomioimaan-hankintojen-uudet-vaatimukset
http://tietosuoja.fi/fi/

3.6 Hävande av avtalet

Utöver vad som har avtalats i ett upphandlingskontrakt kan den upphandlande enheten säga upp det med omedelbar verkan, om

- kontraktet har ändrats väsentligt såsom avses i 136 § 1 momentet i upphandlingslagen,

- leverantören har vid ingåendet av kontraktet omfattats av någon i 80 § i upphandlingslagen föreskriven obligatorisk grund för uteslutning,

- kontraktet skulle inte ha kunnat ingås med leverantören emedan Europeiska unionens domstol genom ett förfarande enligt artikel 258 i fördraget om

Europeiska unionens funktionssätt har fastställt att den upphandlande enheten allvarligt har brutit mot skyldigheterna i Europeiska unionens grundfördrag och upphandlingsdirektiv.

4 Ändringssökande i upphandlingar som omfattas av tillämpningsområdet för upphandlingslagen

4.1 Upphandlingsrättelse

Den upphandlande enheten kan själv åta sig att rätta upphandlingsbeslutet inom 90 dagar efter det att det beslut som är föremål för upphandlingsrättelsen har fattats (132−133 §). Upphandlingsrättelsen kan vara grundad på felaktig lagtillämpning eller på nya sådana fakta avseende ärendet som kan påverka beslutet.

Upphandlingsrättelse kan också användas efter att upphandlingsbeslutet har fattats, om avtalsförhandlingarna med den valda leverantören går i stöpet eller denne inte förmår genomföra upphandlingen. Ett giltigt kontrakt som binder avtalsparterna ställer redan avtalsrättsliga hinder för den upphandlande enheten att ensidigt ändra sitt avgörande att ingå kontraktet. Om avtalsparterna dock frigör sig i enlighet med avtalsvillkoren från det ingångna kontraktet och tidsfristen för upphandlingsrättelsen efter det alltjämt gäller, kan den upphandlande enheten fortfarande använda upphandlingsrättelse.

En part ska ställa krav på upphandlingsrättelse inom 14 dagar efter att parten har delgivits om ett beslut eller något annat avgörande.

Ett ändringssökande hos marknadsdomstolen kan vara anhängigt samtidigt med upphandlingsrättelsen.

Upphandlingsrättelse genomförs av, eller avgörandet avseende ett krav på upphandlingsrättelse verkställs av den som har beslutanderätt vid upphandlingar av den aktuella storleksordningen.

4.2 Besvär hos marknadsdomstolen

Om ett upphandlingsbeslut eller något annat avgörande av den upphandlande enheten som påverkar ställningen för en anbudssökande eller anbudsgivare kan besvär anföras hos marknadsdomstolen.
Besvär om upphandlingar under ramavtal kan anföras endast om marknadsdomstolen beviljar besvärstillstånd.

Ett besvär ska anföras inom 14 dagar räknat från den dag då anbudssökanden eller anbudsgivaren delges beslutet inklusive besvärsanvisningar (se 147 §).

Sökanden av ändring ska skriftligt meddela den upphandlande enheten om att ärendet anförs hos marknadsdomstolen.

Efter att besväret har blivit anhängigt kan marknadsdomstolen förbjuda, avbryta eller tillåta att upphandlingsbeslutet verkställs, eller annars förelägga att upphandlingsförfarandet avbryts temporärt under handläggningen hos

marknadsdomstolen.

4.3 Ändringssökande enligt kommunallagen eller lagen om rättegång i förvaltningsärenden

I ärenden som hör till marknadsdomstolens behörighet får ändring inte sökas med stöd av kommunallagen eller lagen om rättegång i förvaltningsärenden. Om den besvärssökande vad gäller offentlig upphandling dock åberopar stridighet mot någon annan lag än upphandlingslagen, kan ändring sökas i beslutet om upphandlingen. En sådan situation ligger för handen till exempel när den besvärssökande genom ett kommunalbesvär åberopar vad som föreskrivs i 97 § i kommunallagen.

5 Små upphandlingar

5.1 Allmänna principer för små upphandlingar

Med små upphandlingar avses upphandlingar under det nationella tröskelvärdet. Upphandlingslagen tillämpas inte på dem annars än vid upphandlingsrättelse (upphandlingslagen 135 §). Vid små upphandlingar är man inte skyldig att publicera en upphandlingsannons i Hilma-portalen.

Även om upphandlingslagen inte tillämpas på små upphandlingar, ska man ändå för dem följa grundprinciperna för offentliga upphandlingar. Dessa är öppenhet, proportionalitet, opartiskt och icke-diskriminerande bemötande av anbudsgivare, planenlighet, ekonomiskhet och utnyttjande av konkurrensförhållanden.

Med undantag för ringa upphandlingar, ska också små upphandlingar i regel konkurrensutsättas, och på marknaden befintlig konkurrens i mån av möjlighet utnyttjas. Små upphandlingar kan konkurrensutsättas genom lättare och mer flexibla metoder än vad som föreskrivs i upphandlingslagstiftningen. I undantagsfall kan små upphandlingar utföras som direkta köp från en viss leverantör.
Upphandlingsförfarandet ska vara transparent och anbudsgivarna ska bemötas jämställt.

Också vid små upphandlingar ska de olika faserna av upphandlingsförfarandet dokumenteras på vederbörligt sätt.

Upphandlingarna ska genomföras så planenligt och ekonomiskt som möjligt, och som ändamålsenliga helheter. Upphandlingar får inte konstlat spjälkas upp. Upprepade och klart splittrade upphandlingar kan föras till behandling hos marknadsdomstolen, fastän besvärsrätten enligt upphandlingslagen annars inte gäller för små upphandlingar. Man ska dessutom beakta möjligheten att genom ramavtal genomföra upprepade små upphandlingar.

Karleby stad använder portalen Cloudia för små upphandlingar. Det rekommenderas att portalen används som kanal för små upphandlingar när man

behöver nå anbudsgivare i stor utsträckning. Ett upphandlingsförfarande kan alternativt genomföras på ett för ögonblicket ändamålsenligt sätt, antingen genom att göra prisjämförelser med hjälp av till exempel förfrågningar per e-post eller genom att rikta skriftliga anbudsförfrågningar till potentiella företag. Huvudregeln är dock att portalen för små upphandlingar används.

Vid behov kan man jämlikt föra förhandlingar med anbudsgivarna. Det är väsentligt att förfarandet beskrivs öppet i en upphandlingsannons eller anbudsförfrågan.

Vid val av anbudsgivare ska man följa de jämförelsegrunder och valkriterier som meddelats i anbudsförfrågan eller upphandlingsannonsen. Det lönar det sig att alltid hålla förfarandet så enkelt som möjligt, med beaktande av bland annat upphandlingens värde, art och kända utbud.

5.2 Varor och tjänster (upphandlingens värde under 60.000 €)

5.2.1 Upphandlingar av ringa värde - värde under 5.000 €

Vid upphandlingar av ringa värde bör man kontrollera att kostnaderna är rimliga. Direkt köp är möjligt enbart på grund av upphandlingens ringa värde. Vid behov kan man göra prisjämförelser genom att till exempel klargöra prisnivån per telefon eller på basis av dagspriser i webbutiker.
Prisjämförelsen dokumenteras.

5.2.2 Upphandlingens värde är 5.000 – 19.999 €

Upphandlingen konkurrensutsätts på ändamålsenligt sätt. Konkurrensutsättningen görs genom att en annons publiceras i portalen Cloudia för små upphandlingar eller genom att fråga efter priser från kända leverantörer antingen per e-post eller brev eller genom att sända en skriftlig anbudsbegäran. Man kan också publicera en annons på stadens webbplats om upphandlingen. Direkt köp utan konkurrensutsättning är möjlig på de grunder som framgår av punkt 6.5 Direkta köp.

Om upphandlingen görs ett beslut i ärendehanteringssystemet Dynasty. Till lösningen eller det fattade beslutet fogas en beskrivning av upphandlingsförfarandet, priset, vald leverantör och motivering. I motiveringarna ska man om något erbjudande har avslagits meddela grunderna för avslåendet, samt beskriva hur anbuden har jämförts.

Tjänsteinnehavarbeslutet skickas för kännedom till anbudsgivarna, och en anvisning för sökande av ändring och upphandlingsrättelse ska bifogas beslutet. I Dynasty-systemet finns en egen anvisning för sökande av ändring och upphandlingsrättelse för små upphandlingar. Upphandlingsenheten behöver endast fylla i sina egna kontaktuppgifter. Upphandlingsbeslutet ska publiceras i stadens allmänna datanät.

5.2.3 Upphandlingens värde är 20.000 – 59.999 €

Upphandlingen konkurrensutsätts i första hand genom att publicera en annons i portalen Cloudia för små upphandlingar. Alternativt kan en riktad anbudsförfrågan användas och skriftliga anbud begäras av 3-5 företag. Man kan också publicera en annons på stadens webbplats om upphandlingen.

Direkt köp utan konkurrensutsättning är möjlig på de grunder som framgår av punkt 6.5 Direkta köp.

Anbudsförfrågan ska göras så tydlig som möjligt och tillräckligt specifik. I förfrågan ska man ange lämplighetskraven avseende anbudsgivarna och hur kraven verifieras, valkriterierna och jämförelsekriterierna för anbuden samt centrala villkor för upphandlingen, såsom leveranstid och garantivillkor. Vid behov anger man i anbudsförfrågan även möjligheten att ställa ytterligare frågor, om upphandlingens karaktär så kräver.
Med beaktande av arten och omfattningen av föremålet för upphandlingen ska rimlig och tillräcklig tid reserveras för att avfatta ett anbud (i allmänhet minst 1-2 veckor). Efter att anbuden har inkommit kan förhandlingar föras med anbudsgivarna. Portalen Cloudia för små upphandlingar handleder i uppgörandet av anbudsförfrågan.

Det vinnande anbudet ska väljas enligt de kriterier som angetts anbudsförfrågan. Vid föreläggande av kraven ska proportionalitetsprincipen beaktas.

Om beslutet fattas ett beslut i Dynasty. I beslutet ska man ge en beskrivning av upphandlingsförfarandet samt ange motiveringar, inköpspriset och valbeslutet. I motiveringarna ska man, om något erbjudande har avslagits, åtminstone meddela grunderna för avslåendet samt beskriva hur anbuden har jämförts. Beslutet skickas för kännedom till anbudsgivarna, och en anvisning för sökande av ändring och upphandlingsrättelse ska bifogas beslutet. I Dynasty finns en egen anvisning för sökande av ändring och upphandlingsrättelse för små upphandlingar.
Upphandlingsenheten behöver endast fylla i sina egna kontaktuppgifter. Upphandlingsbeslutet ska publiceras i stadens allmänna datanät.

5.3 Direkt köp

Direkta köp (=upphandling utan att man ber om anbud, eller ber om ett anbud av bara en leverantör) är möjliga vid små upphandlingar, om upphandlingens värde är ringa, eller ett konkurrensutsättande annars är oändamålsenligt. Huruvida en upphandling är ringa ska bedömas på grundval av såväl upphandlingens värde som dess art.

Direkt köp är möjligt även när karaktären av varan eller tjänsten samt prisnivån är kända (t.ex. produkter som noterats på råvarumarknaden), om varan som upphandlas inte finns tillgänglig någon annanstans eller det är fråga om en mycket exceptionell brådskande situation och brådskan inte beror på den

upphandlande enheten. Det kan även vara motiverat med direkt köp, när det är fråga om en nödvändig tilläggsbeställning med anknytning till en redan anskaffad helhet.

De grunder för direktupphandling som anges i upphandlingslagen (40−41 §) kan tas till hjälp för att bedöma om direkt köp är möjligt. Ett direkt köp ska alltid motiveras i antingen ett beslut eller en särskild promemoria.

Med direkt köp avses inte de beställningar som de upphandlande enheterna eller dem underordnade behöriga tjänsteinnehavare och arbetstagare inom organisationen gör inom ramen för konkurrensutsatta kontrakt. Då är beställningarna verkställighet av redan konkurrensutsatta kontrakt, inte fristående besvärsdugliga beslut.

5.4 Kontrakt/beställning

I upphandlingar som underskrider det nationella gränsvärdet och överskrider gränsen för små upphandlingar (5 000 euro) ingås alltid avtal med den godkända leverantören. När man väljer avtalsformen ska man ta hänsyn till upphandlingens storlek och art, samt behovet att verifiera att upphandlingen genomförs på vederbörligt sätt. På en gjord beställning ska en skriftlig bekräftelse krävas, såvida inte beställningen är ringa eller baserad på ett årskontrakt.

Eftersom såväl upphandlingsrättelse som begäran om omprövning i enlighet med kommunallagen är möjliga också vid små upphandlingar, rekommenderas att man efter delgivandet av beslutet väntar i 14 dagar för begäran om omprövning, innan beställningen görs eller upphandlingskontraktet ingås.

Det undertecknade avtalet ska föras in i avtalshanteringen i Dynasty.

5.5 Ändringssökande vid små upphandlingar

När det gäller små upphandlingar tillämpas upphandlingsrättelse enligt 132 § i upphandlingslagen (135 §). Därtill tillämpas anförande av besvär enligt kommunallagen.
Beslut om små upphandlingar kan inte föras till marknadsdomstolen för undersökning.

I fråga om de i upphandlingslagen avsedda sakägarna ska bestämmelserna om upphandlingsrättelse i upphandlingslagen tillämpas först, eftersom de ingår i speciallagstiftning. För andra än i upphandlingslagen avsedda sakägare, såsom kommuninvånare, används endast begäran om omprövning i enlighet med kommunallagen.

Ändring i ett kommunalt myndighetsbeslut på grund av såväl ett krav på upphandlingsrättelse som en begäran om omprövning söks såsom föreskrivs om kommunalbesvär, dvs. genom att anföra besvär hos förvaltningsdomstolen.

6 Upphandlingsdokument

6.1 Handlingsoffentlighet

På offentligheten av den upphandlande enhetens handlingar och på avgifter att tas ut för handlingarna samt på parterna rätt att få information tillämpas lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999).

Enligt offentlighetslagen blir en anbudsförfrågan offentlig när den undertecknas (6 § 1 mom. 2 punkten). En begäran om komplettering av ett anbud som gäller upphandling och entreprenad liksom även någon annan rättshandling som avgörs på basis av anbud samt utredningar och andra handlingar som har sammanställts för behandlingen av anbudsärendet, när ett avtal i ärendet har ingåtts, (6 § 1 mom. 3 punkten). Ansökningar om deltagande i offentlig upphandling samt anbud och andra handlingar som gäller upphandling blir offentliga först när ett avtal har slutits. (7 § 2 mom.). Handlingarna kan i viss utsträckning innehålla sekretessbelagd information om affärshemligheter.

Sådan information av ekonomiskt värde som inte är allmänt känd kan anses vara affärshemlighet.

För anbud bör det observeras att en part i ett upphandlingsförfarande ska ha rätt få information om anbudshandlingarna, till exempel för ändringssökande, redan innan de blir allmänt offentliga (11 §).
Inte ens då har parten rätt att få information om någon annan anbudsgivares affärshemligheter. Totalpriset, som används som jämförelsekriterium, kan inte kan vara en affärshemlighet.

Det är ändamålsenligt att be de anbudssökande att de i anbud och/eller anbudsansökningar ger den information som räknas som affärshemligheter i bilagorna till anbudshandlingarna.

6.2 Förvaring av handlingar

Upphandlingshandlingarna ska förvaras omsorgsfullt under efterlevnad av arkivlagen och stadens egna instruktioner.

7 Beställaransvar

Lagen om beställarens utredningsskyldighet och ansvar vid anlitande av utomstående arbetskraft (1233/2006, beställaransvarslagen) tillämpas på såväl nationella som mindre upphandlingar.
Beställaransvarslagen gäller för de arbeten av ett värde över 7.500 euro som utförs i en beställarorganisation eller som hyrt arbete i över 10 dagar. Arbetet ska ha anknytning till de uppgifter eller transporter som sedvanligt utförs i beställarens

arbetslokaler eller arbetsobjekt. Om kraven enligt beställaransvarslagen uppfylls, ska man kräva att den valda leverantören, innan avtalet ingås/beställningen görs, ger utredningar enligt beställaransvarslagen (utdrag ur handelsregistret, förskottsuppbördsregistret och arbetsgivarregistret, intyg över betalda skatter och pensionsförsäkringar, utredning om kollektivavtal att tillämpas och om ordnande av företagshälsovård).

8 Ikraftträdande